

SRG Přírodní škola, o. p. s.

Jaké to je být dobrovolníkem

aneb pomoc lidem na vozíku

Jméno autora: Barbora Jindrová

Jméno vedoucího práce: Štěpána Vnoučková

Datum odevzdání: 7. 11. 2010

Záměr práce

Chtěla bych zjistit, jaké to je dělat dobrovolníka, jak je to náročné, jak práce probíhá, co je k této práci zapotřebí (vlastnosti, zkušenosti apod.), co může dobrovolníka potkat, proč to lidi dělají, jak moc to lidem pohybujícím se na vozíku pomáhá.

Chtěla bych také popsat některé akce, kterých jsem se sama jako dobrovolník účastnila, popsat, jaké jsem z toho měla pocity, co pro mě bylo náročné, co naopak příjemné atd.

Nakonec bych chtěla rozšířit tyto informace ve škole. Bylo by skvělé, kdyby se na základě mé práce a mých zkušeností někdo další rozhodl stát se dobrovolníkem.

Ve své práci bych se chtěla zabývat těmito tématy:

- Popis dobrovolnické práce
- Jak může veřejnost pomoci (dobrovolnictví)
- Popis mých pocitů z akcí, kde jsem dělala dobrovolníka
- Organizace, které pomáhají lidem pohybujícím se pomocí vozíku a spolupracují s dobrovolníky
- Jak podporuje stát organizace, které pomáhají lidem pohybujícím se pomocí vozíku

Dále bych chtěla provést několik rozhovorů s dobrovolníky a vozíčkáři.

Rozhovory:

- rozhovor s dobrovolníkem (5–10 rozhovorů)
- rozhovor s vozíčkářem (5–10 rozhovorů)

Budu mít vytvořené základní otázky, které jim budu pokládat. Rozhovor budu asi nahrávat. Rozhovory pak nebudu doslovně přepisovat, vyberu z nich jen to, co potřebuji pro svou práci a co je zajímavé.

Otázky (ještě nemám úplně vymyšlené):

- dobrovolník: komu a jak pomáhá, proč to dělá, co ho k tomu vede, jaký z toho má pocit, co by se mělo změnit, jak dlouho to dělá, jaké má zkušenosti s vozíčkáři a ostatními lidmi, co mu tato práce přináší, problémy, zkušenosti...
- vozíčkář: jak mu dobrovolníci pomáhají, s jakými problémy se setkává, jak na něj reagují lidé venku, jak se k němu chovají, co může a nemůže dělat sám, co mu pomoc okolí přináší, zda mu pomáhají řidiči autobusu, jak se chovají dobrovolníci, jak by se měli chovat, jaké dělají chyby, jaké má s dobrovolníky zkušenosti...

Obsah

1.	Úvod	4
1.1.	Cíle.....	5
2.	Pracovní postup	6
	Metoda rozhovoru.....	7
3.	Stat'	8
	Kdo je dobrovolník?.....	8
	Kdo se může stát dobrovolníkem?.....	8
3.1.	Výsledky.....	9
3.2.	Dobrovolník v terénu.....	11
	Výstava obrazů.....	11
	Koncert The Tap Tap.....	12
	Pochod 17. listopadu.....	12
	Kino.....	13
	Komunikace s dobrovolníkem.....	14
3.3.	Svět z pohledu člověka na vozíku	15
	Den na vozíku.....	15
3.4.	Občanské sdružení Asistence o. s.....	18
	Finance neziskových organizací.....	18
4.	Závěr	19
5.	Poděkování	20
6.	Použitá zdroje	21
7.	Přílohy	22
	Seznam příloh.....	22

1. Úvod

Každý den se vydáváme „do světa“, setkáváme spoustu nových lidí, poznáváme nové věci, prožíváme mnoho nezapomenutelných okamžiků. Jsme svobodní lidé, můžeme dělat vše, co nás baví.

Někteří lidé ale nemají stejné možnosti jako my. Nemohou dělat, co by chtěli, neboť nepřekonatelnou překážkou je pro ně i malý obrubník.

Téma dobrovolnictví jsem si vybrala, protože si myslím, že pomoc lidem je důležitá, užitečná a má smysl. Sama jsem již přes rok dobrovolníkem, a tak chci do své práce vnést především vlastní pocity a zážitky.

Práce je zaměřená na dobrovolnictví, přesněji řečeno na to, jaké to je být dobrovolníkem. Dobrovolnictví je široký pojem, já se budu zabývat pouze dobrovolnictvím spojeným s lidmi pohybujícími se pomocí vozíku (dále jen klient či člověk na vozíku).

Dobrovolníci jsou potřební, není jich ale dostatek. Z tohoto faktu usuzuji, že o možnosti dobrovolnické pomoci lidem na vozíku se příliš neví nebo se lidé této práce obávají, protože neví, co by je jako dobrovolníky čekalo. Napadlo mě tedy do své práce zaznamenat své zážitky, které jsem získala dobrovolnickou prací, a přiblížit Vám tak dobrovolnickou činnost. Myslím, že je úžasné, když lidé pomáhají lidem, které vůbec naznají a nemají k nim žádný vztah. Ale proč lidé vůbec něco takového dělají? Jaký k tomu mají důvod a co je k dobrovolnictví motivuje? Své důvody znám, ale jsou stejné u ostatních dobrovolníků? Ve své práci se pokusím tyto otázky alespoň obecně zodpovědět.

Práce je rozdělena na čtyři části, a to úvod, pracovní postup, stať a závěr. V pracovním postupu se dozvíte, jak probíhaly rozhovory a zpracovávání dotazníků. Ve stati se zabývám tím, co dobrovolnická práce obnáší a jak probíhá a jsou zde také shrnuty výsledky z dotazníků a rozhovorů. Závěr obsahuje shrnutí toho, co jsem udělala a zda se mi podařilo splnit předem vytyčené cíle.

1.1. Cíle

Na začátku práce jsem si vytyčila cíle, kterých jsem chtěla dosáhnout. Především jsem chtěla popsat a přiblížit práci dobrovolníka (co tato práce obnáší, jak je náročná a v čem spočívá) – s využitím svých vlastních zážitků a zkušeností, které jsem získala jako dobrovolník. Také jsem chtěla popsat průběh některých akcí, kterých jsem se v roli dobrovolníka zúčastnila, a své pocity z nich.

Zaujala mě otázka, proč lidé nezištně pomáhají lidem, které ani neznají. Proč se rozhodli stát se dobrovolníky? Chtěla jsem alespoň obecně zodpovědět tuto otázku pomocí dotazníků pro dobrovolníky. Také jsem chtěla zjistit, jací lidé takto nejčastěji pomáhají. Zda je více dobrovolnic či dobrovolníků a jaký je jejich průměrný věk. K odpovědi na tyto otázky jsem chtěla využít dotazníky od občanského sdružení Asistence (viz str. 18) a také rozhovory, které sama s dobrovolníky provedu. Abych se na dobrovolnictví ne dívala jen z pohledu dobrovolníků, rozhodla jsem se uskutečnit několik rozhovorů také s lidmi na vozíku, kteří dobrovolnickou pomoc znají z druhé strany.

Dalším mým cílem bylo strávit jeden den na vozíku, abych lépe poznala, co obnáší život lidí, kterým jako dobrovolník pomáhám.

Dále jsem chtěla zjistit, které organizace ve spolupráci s dobrovolníky pomáhají lidem pohybujícím se pomocí vozíku a zda a jak tyto organizace podporuje stát.

Mým posledním cílem bylo poskytnout svou práci občanskému sdružení Asistence.

2. Pracovní postup

Abych zjistila, proč lidé dělají dobrovolnickou práci, rozhodla jsem se použít tři druhy dotazníků. Jeden vytvořilo občanské sdružení Asistence a využívá ho již několik let (od roku 2003). Další dva dotazníky jsem vytvořila já (viz str. 31 a 32).

Každý nový dobrovolník před svým vstupem do Asistence vyplní dotazník, ve kterém zodpoví několik otázek. Výsledky z těchto dotazníků jsem měla možnost zpracovat. Využila jsem pouze otázku, proč se lidé chtějí stát dobrovolníky, a základní informace jako pohlaví a věk. Odpovědi jsem zapisovala do tabulky v Excelu. Mohla jsem tak všechny informace vzájemně porovnat a vyvodit z nich grafy a posléze i závěry.

První mnou vytvořený dotazník jsem předložila nejprve své sestře, která také pracuje jako dobrovolník. Chtěla jsem si ověřit, zda jsou otázky správně formulovány. Některé otázky jsem pak pozměnila, aby byly srozumitelnější a přesnější. V dotazníku jsem se zaměřila na podrobnější důvody jednotlivců stát se dobrovolníky a na jejich motivaci¹. Dále jsem se ptala na jejich zážitky spojené s dobrovolnictvím, co jim tato práce přináší a jestli si myslí, že je dobrovolnictví nějak změnilo.

Již hotový dotazník jsem pak předložila šesti dobrovolníkům. Některé z nich jsem již znala, jiné mi doporučila koordinátorka dobrovolníků Ing. Martina Částková z Asistence, o. s. nebo jsem je oslovila v klubu, ze kterého vyzvedávají své klienty.

Svůj druhý dotazník jsem předložila pěti klientům Asistence. V tomto dotazníku jsem se respondentů ptala, zda si myslí, že je dobrovolníků dostatek, jaké dobrovolníci dělají chyby, a především mě zajímalo, proč podle nich dobrovolníci dělají tuto práci.

Rozhovory s dobrovolníky i s klienty Asistence probíhaly nejen podle otázek z dotazníku. Další otázky, které jsem dotazovaným pokládala, vyplynuly z našeho rozhovoru.

Během rozhovoru jsem si dělala poznámky, ze kterých jsem poté sepsala krátké shrnutí. Toto shrnutí je napsáno v první osobě, tedy jako vyprávění dobrovolníka.

Délka jednotlivých rozhovorů byla odlišná, rozhovory s dobrovolníky trvaly mezi deseti a dvaceti minutami a rozhovory s klienty trvaly mezi pěti a deseti minutami. Záleželo na výřečnosti a ochotě dobrovolníků či klientů mluvit o daném tématu.

---

¹ Motivace je souhrn hypotetických činitelů, které podněcují, usměrňují a energetizují chování jedince. Je to aktivizující intrapsychický proces vycházející z vnitřní pohnutky (potřeby) nebo z vnějšího popudu. Motivace objasňuje příčiny a cíle chování a činnosti (Brandová, 1993)

Motivace usměrňuje naše chování a jednání tak, abychom dosáhli určitého cíle.

Metoda rozhovoru

Metoda rozhovoru (Švarcová, 2006) „... je založena na přímém dotazování, tedy na verbální komunikaci výzkumného pracovníka s respondentem nebo s více respondenty. Způsoby užití této metody rozlišujeme podle několika kritérií. Podle počtu osob, které se rozhovoru účastní, rozlišujeme rozhovory individuální (výzkumný pracovník pracuje jenom s jednou osobou) a rozhovory skupinové (např. besedy s rodiči o jejich zkušenostech z integrace zdravotně postižených žáků), kdy se účastníci vzájemně inspirují, doplňují, vyjadřují analogické zkušenosti nebo rozdílné názory, z nichž se často dozvíme více než při rozhovorech individuálních. Získané poznatky je však těžší zpracovat, protože někdy mluví více lidí najednou, skáčou si do řeči apod.

Podle struktury otázek se rozlišuje rozhovor standardizovaný (strukturovaný), polostandardizovaný a nestandardizovaný (nestrukturovaný).

Standardizovaný rozhovor probíhá podle otázek, jejichž znění a pořadí jsou přesně určeny a alternativy odpovědí jsou předem připraveny (je to vlastně dotazník zadávaný ústní formou). Jeho výsledky jsou snáze zpracovatelné, ale míra poznatků je poměrně nízká. Polostandardizovaný rozhovor rovněž nabízí respondentovi alternativní odpovědi, ale výzkumník klade doplňující a upřesňující otázky. Nestandardizovaný rozhovor probíhá pružněji. I zde si výzkumný pracovník musí připravit základní okruhy otázek, které bude klást, ale jejich obsah, pořadí a formulace závisí na tazateli, který se přitom nemusí přidržovat žádného schématu...

Požadavky vztahující se k efektivitě této metody jsou shodné s metodou dotazníku. Základním požadavkem je formulovat otázky tak, aby ovlivňovaly hypotézu výzkumu – nejde o pouhé sbírání faktů nebo názorů lidí na určité jevy.

Příprava rozhovoru by měla obsahovat tyto činnosti:

- jasné vymezení problému
- určení vzorků respondentů
- volbu typu rozhovoru a stanovení jeho plánu
- formulaci otázek (okruhy)
- prověření a zpřesnění otázek v předvýzkumu

Doporučuje se začínat rozhovor obecnými otázkami, které uvedou respondenta do okruhu problematiky, postupně přecházet k otázkám speciálním, teprve uprostřed rozhovoru klást hlavní otázky, které jsou předmětem zkoumání; končí se otázkami osobní povahy, jejichž zodpovězení vyžaduje vzájemnou důvěru.“

3. Stat'

Kdo je dobrovolník?

Dobrovolník je člověk, který dělá něco dobrovolně a bez nároku na odměnu. Dobrovolníci nejčastěji pracují v oblasti sociálních služeb a ve zdravotnictví. Tedy v oblastech, kde je potřeba hodně lidí a není dostatek financí na to, aby bylo možné všechny náležitě zaplatit.

Já jsem se zaměřila na skupinu dobrovolníků spolupracujících s občanským sdružením Asistence, kteří pomáhají lidem pohybujícím se pomocí vozíku. Pomoc spočívá většinou v doprovodu klienta na určité místo.

Dobrovolníci se snaží klientům umožnit žít plnohodnotný život, jaký mohou žít ostatní lidé.

Kdo se může stát dobrovolníkem?

Dobrovolníkem se může stát každá fyzická osoba starší 15 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby na území České republiky. Pokud se jedná o službu v zahraničí, dobrovolník musí být plnoletý. V Asistenci je věková hranice posunutá na 18 let. Jednak proto, že ke každé činnosti není potřeba podpis zákonného zástupce dítěte, a také proto, že dobrovolník musí být spolehlivý. Dále je nutné mít čistý trestní rejstřík.

Dobrovolník s organizací podepisuje smlouvu a závazek mlčenlivosti. Při práci se totiž dostává k osobním informacím klientů. Dobrovolnickou službu vykonává mimo svůj pracovněprávní vztah, školní vzdělávání nebo studium. Výkon vojenské činné služby nebo civilní služby je překážkou výkonu dobrovolnické služby.²

Zájemci o dobrovolnictví v občanském sdružení Asistence jsou nejprve pozváni na pohovor a poté se zúčastní zácviku. Dobrovolnická práce je často fyzicky náročná, proto je třeba zjistit, zda má budoucí dobrovolník dostatečné fyzické předpoklady. Během zácviku si dobrovolník vyzkouší nájedy a sjezdy z obrubníků, nástup do autobusu a další potřebné věci. Podle vlastních zkušeností ale myslím, že dobrovolnictví zvládne každý, kdo nemá větší zdravotní potíže. A pokud nemůže tlačit vozík, vždycky se najde jiná užitečná a potřebná činnost, které se může ujmout.

---

² [Http://www.mvcr.cz/dobrovolnicka-sluzba.aspx](http://www.mvcr.cz/dobrovolnicka-sluzba.aspx) [online]. 2010 [cit. 2010-11-06]. Ministerstvo vnitra České Republiky. Dostupné z WWW: <www.mvcr.cz>.

3.1. Výsledky

Zpracovala jsem celkem 108 dotazníků zájemců o dobrovolnickou práci, které mi poskytlo občanské sdružení Asistence. Bohužel pouze 51 z těchto lidí jsou dnes aktivními dobrovolníky, zbytek s dobrovolnictvím přestal. Dobrovolníci s touto prací často po několika letech skončí, nebo se stanou asistenty, kteří dostávají za svou práci zapláceno. Každý má k ukončení činnosti vlastní důvod. Častým důvodem je podle mého názoru nedostatek volného času. Z dotazníků vyplývá, že zhruba 50 % dobrovolníků jsou studenti, kteří mají více volného času. Po ukončení studia s dobrovolnictvím často skončí (viz str. 33).

Je zajímavé, že skoro v 80 % se dobrovolníky v Asistenci stávají ženy (viz str. 34). Myslím si, že ženy mají větší potřebu se o někoho starat a pomáhat než muži. Možná to také souvisí s tím, že ženy jsou citlivější a potřebují být někomu užitečné. Mezi aktivními dobrovolníky je pouze osm mužů, zato mezi bývalými dobrovolníky jich bylo dvakrát tolik. Častým důvodem myslím je, že místo dobrovolnictví začnou dělat asistenci. Dobrovolníky jsou tak především ženy mezi 18 a 30 lety. Lidé vyššího věku dobrovolníky nejsou moc často, zřejmě kvůli nedostatku volného času (mají většinou kromě práce i rodinu). Důchodci, kteří sice mají času dostatek, dobrovolnictví skoro vůbec nedělají. K dobrovolnictví je přece jenom potřeba fyzické síly.

Každý dobrovolník měl sice specifické důvody, proč se stal dobrovolníkem, ale většinou se jejich důvody daly zobecnit. Mohla jsem je tak vzájemně porovnávat.

Lidé se stávají dobrovolníky hlavně proto, aby pomohli lidem, kteří to potřebují. Dobrovolníky se stávají také lidé, kteří chtějí být užiteční svému okolí.

K dobrovolnické činnosti dobrovolníky vede většinou více než jeden důvod. V dotaznících dobrovolníci často uváděli snahu pomoci těm, kteří to potřebují, spolu se smysluplným využitím volného času či získání praxe potřebné na vysoké škole. Nové zážitky a poznání nových lidí jsou další důvody, proč se lidé stávají dobrovolníky.

Některé dobrovolníky k jejich rozhodnutí vedly nevšední důvody, jako vyjít ze stereotypu, zlepšit svět či poznat sama sebe (viz str. 33).

Osobně jsem uskutečnila rozhovor s šesti dobrovolníky (viz str. 25). Rozhovory mě utvrdily v domněnce, že každý dobrovolník má své specifické důvody, proč se stal dobrovolníkem. Každému tato práce přináší něco trochu jiného a i jeho motivace je odlišná. Všichni respondenti se však shodují na tom, že z dobrovolnické práce mají dobrý pocit a dělají ji rádi. Přesto mají někteří s dobrovolnictvím spojené i špatné zážitky. Lidé okolo jsou k lidem na

vozíku často bezohlední nebo je zkoumavě pozorují. Častým problémem je také doprava, lidé na vozíku mohou využívat jen bezbariérové spoje (snížené, bez schodů), které většinou nejezdí moc často, a tak na ně musí dlouho čekat. Jedna dobrovolnice v rozhovoru uvedla, že teprve jako dobrovolník si uvědomila všechny bariéry a omezení, které vozík přináší. Myslí si také, že moc lidí lidem na vozíku nepomáhá, což je důvod, proč se stala dobrovolníkem právě v této oblasti. Většina ostatních respondentů se k dobrovolnictví dostala přes kamarády, rodiče či náhodou.

Někteří dobrovolníci si nemyslí, že by je dobrovolnická práce změnila, jiní v rozhovoru uvedli, že díky dobrovolnické práci se naučili lépe komunikovat s hendikepovanými a dozvěděli se nové informace o lidech na vozíku a jejich životě. Čekáním na autobusových či tramvajových zastávkách se naučili větší trpělivosti.

Z rozhovorů vyplývá, že podle dobrovolníků má jejich práce smysl, radost klientů se přenáší i na dobrovolníky a ti pak ze své práce mají dobrý pocit. Za svou pomoc nedostávají žádné hmotné odměny, to ale neznamená, že nedostávají opravdu nic. Jak řekl jeden z dobrovolníků, „nejlepší, co dobrovolník na oplátku za svou pomoc může dostat, je ocenění ze strany klienta“.

Uskutečnila jsem rozhovory nejen s dobrovolníky, ale také s lidmi na vozíku (viz str. 29), kteří dobrovolníky znají nejlépe. Celkem jsem provedla pět rozhovorů s klienty Asistence. Všichni dotazovaní si myslí, že dobrovolníků není dost, moc lidí dobrovolnickou práci zadarmo dělat nechce. Podle jedné klientky ale nejsou hlavním důvodem nedostatku dobrovolníků peníze, protože ani asistentů, kteří dostávají zapláceno, není dostatek. Jeden dotazovaný musel přestat navštěvovat zájmový kroužek, protože ho neměl kdo pravidelně doprovázet.

Většina dotazovaných by dobrovolníkům nevytkla žádné velké chyby, až na jednoho klienta, který by byl rád, kdyby dobrovolníci byli opatrnější při manipulaci s vozíkem. Jednou ho totiž dobrovolník vyklopil na chodník.

V rozhovoru s klienty jsem se také ptala, proč si dotazovaný myslí, že dobrovolníci takovou práci dělají. První klient si myslí, že dobrovolníky musí dobrovolnictví bavit a že mají radost z pomoci druhým. Druhý dotazovaný v rozhovoru uvedl, že dobrovolníci mají potřebu pomáhat a myslí si, že lidí, kteří pomáhají, je málo. Třetí dotazovaný si myslí, že dobrovolníci pomáhají proto, že potřebují praxi do školy. Často dobrovolníkům podepisuje výkazy, že ho doprovázeli. Čtvrtý klient v rozhovoru uvedl, že se dobrovolníci chtějí zaučit. Poslední respondent si myslí, že dobrovolníky tato práce baví a chtějí získat nové kamarády.

3.2. Dobrovolník v terénu

Lidé na vozíku využívají dobrovolníků zejména k doprovodu do práce či do školy a na kulturní či sportovní akce. Jedná se buďto o akci jednorázovou (kino, muzeum) či opakovanou (práce, zájmový kroužek). V akcích opakovaných má dobrovolník možnost lépe poznat klienta, ale tyto akce jsou časově náročnější, převážně jednou týdně. Pomoc spočívá většinou v doprovodu na určené místo a zpět domů.

Já jsem se účastnila jen jednorázových akcí o víkendu. V týdnu je sice dobrovolníků potřeba více, ale to jsem ve škole.

Možnost blíže se seznámit s dobrovolnickou prací jsem měla díky občanskému sdružení Asistence, která pomáhá lidem s postižením. V této organizaci jsem již přes rok dobrovolníkem.

Níže jsou uvedeny čtyři akce, kterých jsem se zúčastnila jako dobrovolník. Ráda bych Vám jejich prostřednictvím přiblížila dobrovolnickou práci. Každá akce je sice trochu jiná, přesto jsem po jejich skončení měla vždy dobrý pocit a zpětně na ně ráda vzpomínám.

Každý máme jiné zájmy a představy o pěkně stráveném dni. Co baví člověka, kterého doprovázíme, nemusí bavit nás, ale pokud děláme práci dobrovolníka rádi, máme dobrý pocit už jen z veselé tváře, kterou tlačíme před sebou.

Výstava obrazů

Má první akce, na které jsem byla jako dobrovolník, byla 28. října roku 2009. Špatně jsme se tehdy pochopily s vedoucí dobrovolnické sekce, takže jsem neměla komu dělat dobrovolníka. Na začátku akce jsem si připadala trochu zbytečná, nikoho jsem tu neznala a neměla jsem komu asistovat, ale poté, co jsem vystřídala jinou dobrovolnici v tlačení vozíku, jsem začala mít pocit, že jsem do skupinky celkem zapadla. Pustila jsem se do řeči s lidmi na vozíku a dalšími dobrovolníky a měla jsem dobrý pocit z toho, že dělám něco užitečného. Zprvu jsem se hodně bála, že udělám nějakou chybu a vozík převrátím nebo s ním do něčeho nebo někoho narazím. Nic takového se ale naštěstí nestalo. Celá akce proběhla podle plánu – navštívili jsme výstavu obrazů v botanické zahradě v Praze.

Všem se výstava moc líbila. Byla jsem nadšená, že výstavu mohli vidět i lidé, kteří by se sem bez dobrovolníků nedostali.

Po tomto dnu jsem byla odhodlaná vypravit se na všechny další akce, které se uskuteční.

Koncert The Tap Tap

V listopadu jsem se zúčastnila další dobrovolnické akce – koncertu orchestru The Tap Tap, který se konal v Rudolfinu. Sraz se slečnou, kterou jsem doprovázela, byl na metru A. Dostala jsem čokoládu jako poděkování, že ji doprovodím na koncert, a vyrazily jsme. Nemám ráda dlouhé cestování metrem. Nikdy totiž nevím, co povídat, ale vždycky se snažím nějak udržet rozhovor. Je zajímavé, že jsem jí vyprávěla spoustu osobních věcí, které bych normálně cizímu člověku neřekla. Když jsme dojely na Muzeum, dlouho jsme čekaly na moji sestru, která také někoho doprovázela. Měla ale velké zpoždění, a tak jsem se bála, aby to mé klientce nevadilo. Byla ale moc milá a vůbec se nezlobila. Koncert byl úžasný, moc se mi to líbilo, ale končil dost pozdě, okolo desáté hodiny. Musely jsme se vrátit přes celé Václavské náměstí na metro, což je nejbližší bezbariérová stanice metra. S vozíkem to znamenalo skoro hodinovou cestu, proto jsem se začala bát, jestli stihnu poslední metro domů. Musela jsem totiž ještě klientku dovézt domů. Cesta přes náměstí byla velmi vyčerpávající, protože vede pořád do kopce. Myslela jsem, že tam nikdy nedojdeme. Ke konci jsem už začala být nervózní a nepříjemná. Zvláště, když si slečna neustále stěžovala na bolest hlavy kvůli drncání vozíku na dlažbě.

Nakonec jsme to zvládly a dokonce jsem i stihla poslední metro domů. Byla jsem ale vyčerpaná a otrávená. Druhý den mě čekala další akce, ale v tu chvíli jsem se na ni vůbec netěšila.

Pochod 17. listopadu

Sraz byl v chráněném obydlí, kde slečna, kterou jsem doprovázela, bydlí. Vždycky před srazem jsem trochu nervózní, protože nikdy nevím, jaké lidi potkám. Zatím to byli vždycky milí a příjemní lidé. I tentokrát mě mile přivítali. Slečna měla elektrický vozík, takže to pro mne bylo snazší, nemusela jsem tlačit vozík, což je někdy docela náročné. Měly jsme v plánu zúčastnit se pochodu z Albertova kolem řeky na Václavské náměstí, připojily jsme se k davu lidí a vyrazily jsme. Trasa ale vedla po dlážděné cestě, z neustálého drncání slečnu, kterou jsem doprovázela, začala bolet hlava. Chtěla se vrátit domů, ale já jsem nevěděla, kde přesně jsme a jak se odtud můžeme rychle dostat na metro. Musely jsme tedy pokračovat dál spolu s průvodem. Přitom jsem vyhlížela nějakou stanici metra. Viděla jsem jich cestou několik, ale žádná nebyla bezbariérová, takže jsme je stejně nemohly využít. Nakonec jsme se odpojily někde u Vltavy, ale já si nebyla jistá, které stanice jsou bezbariérové, bohužel ani ona si to nepamatovala. Ptala jsem se tedy policistů, kteří průvod hlídali, ale ani oni nevěděli. Bylo vtípné, jak na mě byli milí, usmívali se na nás a ochotně uhýbali. Nakonec jsme stejně musely

dojít až na Muzeum. Elektrický vozík měl tu výhodu, že jsem ho nemusela tlačit, takže jsem ani nebyla moc fyzicky unavená. Ale všechno má i své nevýhody. S elektrickým vozíkem jsme nemohly sjet ani z nízkého obrubníku, takže jsme se několikrát musely vracet a hledat jinou cestu, kde by byl obrubník snížený. No zkrátka, bylo to celkem náročné, pořád se vracet a hledat jinou cestu, míjet stanice metra a tramvaje, které jsme nemohly využít, protože nebyly bezbariérové. Nakonec jsem už byla utahaná, nepříjemná a nervózní. Bylo již celkem pozdě, a tak jsem se bála, jestli stihnu poslední metro domů. Nakonec jsme konečně dorazily na Václavák a já se už těšila, až si v metru sednu. Ale slečna měla hlad, a tak si ještě koupila párek v rohlíku. Hořčice vždycky kape a teče, takže jsem za chvíli musela utírat pokapanou bundu. Nakonec jsme se dostaly na metro, tam jsem se uklidnila, nakonec to bylo dobré, ale určitě jsem byla občas docela nepříjemná.

Kino

Po dvou listopadových akcích jsem se dlouho ničeho nezúčastnila. Na čas mě svou náročností odradily od dobrovolnické práce. Ale po Vánocích jsem se rozhodla zúčastnit se návštěvy kina. Šlo se na film Avatar, který jsem stejně chtěla vidět, tak proč přitom někomu nepomocť? Tentokrát jsem měla doprovázet jednoho kluka, který mohl s pomocí chodit, takže jsem ho jen přidržovala, aby nespádl. Vyzvedla jsem ho doma a vyrazili jsme. Všude na cestě byla spousta sněhu, a tak se mu špatně šlo. Chtěla jsem proto přejít na silnici, kde bylo sněhu méně. On ale najednou zbledl a začal se klepat. Snažila jsem se ho udržet, ale byl moc těžký, tak jsem ho položila na zem. Zpanikařila jsem, nevěděla jsem, co mám dělat. Když jsem na něj mluvila, tak neodpovídal, jen se klepal. Nevěděla jsem, jestli mám volat záchranku, nebo jestli to je u něj běžné a nezávažné. Naštěstí jelo okolo auto, tak jsem na ně zamávala. Auto zastavilo, seděli v něm dva ochotní lidé, kteří mi přiběhli na pomoc. Mezitím jsem volala otcí svého klienta, abych se dozvěděla, zda je něco takového normální. Nebral mi telefon. Lidé z auta nakonec zavolali záchranku a já jsem se dovolala otcí. Řekla jsem mu, co se stalo, on jenom zabručel, že přijde. Po chvíli dorazil, ale docela mě zarazilo, že šel tak v klidu a pomalu. Z toho, co říkal, mi ale přišlo, že se nic takového jeho synovi ještě nestalo. Byl nepříjemný a řekl, ať jdu domů, že do kina se už nepůjde. Chtěla jsem tam zůstat, abych věděla, jestli bude kluk v pořádku, cítila jsem se za něj zodpovědná, třeba jsem za to mohla já. Ale jeho otec řekl, že tu jsem k ničemu, ať jdu pryč. Tak jsem šla. Nemohla jsem si pomoci, rozbrečela jsem se. Vypadalo to, jako kdyby bylo tomu tátovi jedno, co se jeho synovi stalo.

Komunikace s dobrovolníkem v Asistenci

Dobrovolník se o akcích, které se budou konat, dozvídá prostřednictvím svého e-mailu, kam vedoucí dobrovolníků zasílá základní informace (viz str. 23). Tak to alespoň chodí v Asistenci, o. s. Pokud se dobrovolník chce zúčastnit, na e-mail odpoví. Poté je taktéž pomocí e-mailu seznámen s důležitými informacemi o klientovi, kterého bude doprovázet. Většinou se uvádí základní informace o klientovi (jméno, věk, druh postižení), typ vozíku, který klient používá (mechanický či elektrický), a popis cesty (bezbariérové spoje, jména ulic apod.) (viz str. 23).

3.3. Svět z pohledu člověka na vozíku

Obdivuji lidi na vozíku, kteří se se svým hendikepem dokázali vyrovnat a žijí naplno. Nedokážou to všichni, ale ti, co to dokážou, si podle mne zaslouží obdiv. Proto jsem se rozhodla strávit jeden den na vozíku, abych si dokázala lépe představit, co život na vozíku obnáší. Chtěla jsem na vlastní kůži zkusit, jaká omezení vozík přináší a jak na „vozičkáře“ reagují okolní lidé. Měla jsem tak také možnost zjistit, jaké chyby dobrovolníci nevědomky dělají, a v budoucnosti se jich vyvarovat.

Strávila jsem na vozíku necelých 15 hodin, ale byly to hodiny velice zajímavé a náročné. Po tomto dni se nejen prohloubil můj obdiv k lidem na vozíku, ale zjistila jsem také, jaké chyby jako dobrovolník dělám. Když jsem dříve tlačila vozík, nevěděla jsem, jak nepříjemný je každý hrbol a nerovnost na chodníku či jaký strach člověka na vozíku obklopí, když se ho dobrovolník pokouší dostat do autobusu.

Určitě teď budu opatrnější a snad i všímavější. Všímavější nejen k terénu, kterým se pohybuji, ale i k lidem, které doprovázím. Při dobrovolnictví jsem občas ztrácela nervy a byla trochu nepříjemná. Doufám, že příště budu nejen lepším dobrovolníkem, ale i lepším přítelem. Neboť ve chvíli, kdy po vás lidé házejí postranními pohledy, není nic hezčího než pocit, že na světě nejste sami.

Den na vozíku

17. května 2010 v 8:10 začal jeden z nejzajímavějších dnů, které jsme zatím zažila. Den, který jsme se rozhodla strávit na vozíku.

Ze začátku jsem se hrozně těšila. Byla jsem zvědavá, jaké to bude. V neděli 16. května jsem se ale těšit přestala. Ten den totiž na vozíku strávila moje sestra. Říkala, že je to hrozné a že to už nemůže vydržet, pořád sedět. Měla jsem tedy přirozeně obavy a nápad strávit celý den na vozíku mi již nepřipadal tak úžasný. Nakonec jsem ale v 8 hodin a 10 minut ve škole usedla na vozík.

Vozík jsem se naučila ovládat celkem rychle. Překvapilo mě, jak snadno lze s vozíkem manipulovat, třeba otočit se na místě, couvat a podobně. Úzké prostory mezi lavicemi mi ale dělaly značné problémy. Abych se dostala na své místo ve třídě, potřebovala jsem asistenta, který mě tam se značným úsilím dopravil. Byla to tak trochu zkouška jeho trpělivosti, neboť se pár lavic muselo posunout, aby se okolo nich mohl vozík protáhnout.

Učitele jsem asi ani moc nepřekvapila, protože tři dny přede mnou strávila den na vozíku moje spolužačka, která dělá podobnou práci jako já. Jen jeden učitel se mě ptal, jestli mohu

vstát, abych ho pozdravila před začátkem hodiny. To jsem samozřejmě nemohla, ale musela jsem mu vysvětlit, co se děje.

O přestávce jsem byla odvečena na chodbu, kde se kolem mě seběhl dav křičících spolužáků. Všichni chtěli půjčit vozík a vyzkoušet si, jak se na něm jezdí. Nedokázali pochopit, že z vozíku nemohu vstát, pokud se chci alespoň trochu vcítit do pocitu lidí, kteří se na vozíku musí pohybovat neustále. Poté se někteří spolužáci rozhodli, že když si nemohou hrát s vozíkem, budou si hrát se mnou. Tehdy jsem zjistila, jaké to je, když vás asistent či dobrovolník zaveze na místa, kam vy vůbec nechcete. Já jsem se tak dostala na chlapecké toalety. Vadilo mi, že se nemůžu nijak bránit a ostatní si se mnou mohou dělat, co je napadne. Ani brzdy mi nebyly moc k užítku, a tak jsem jezdila z jednoho konce chodby na druhý, točila se dokola a narážela do zdí. Po druhé takto strávené přestávce jsem málem vstala a spolužákům něco udělala.

Celkově se snažím zvládat obtížné situace sama a o pomoc požádám, jen když je to nutné. Nerada lidí o něco prosím. Pobyt na vozíku tak vyzkoušel mou přehnanou hrdost. Už jen dostat se do koupelny vyžadovalo asistenci někoho dalšího. Před toaletami je totiž jeden „malý“, asi patnácticentimetrový práh, přes který jsem se sama nedokázala dostat. Nebo oběd! Celkem mě překvapilo, že klukům nevadilo vytáhnout mě do schodů při cestě na oběd. Doufám, že nic podobného nebudu již nikdy muset podstoupit. Bylo to opravdu nepohodlné. Na obědě vše proběhlo dobře, dokonce jsem měla osobního asistenta, spolužáka, který na oběd normálně nechodí. Kuchařky se na mě dívaly trochu udiveně, ale neřikaly nic. Nevím, co si myslely, ani co si pomyslí zítra, až přijdu na oběd po svých. Menší problém byl s parkováním u stolu. Většina stolů již byla částečně obsazena, a tak jsme hledali volný stůl. Když jsme u jednoho stolu zaparkovali, kuchařka nám naznačila, že zde bychom překáželi. Nakonec jsme překáželi u jiného stolu a v klidu se najedli.

Už asi po dvou hodinách sezení na vozíku mě to přestalo bavit. Začalo to být otravné, pořád sedět. Krize ale rychle přešla. Zhruba po sedmi hodinách strávených na vozíku mě začaly z neustálého sezení bolet nohy a záda. Měla jsem neodbytnou potřebu vstát a proběhnout se.

Škola skončila v pět hodin, nastal čas vrátit se domů. K autobusové zastávce mě doprovázelo hodně spolužáků, jejich počet se ale rychle zmenšil, protože šest autobusů jsem musela nechat odjet – nemohla jsem se do nich dostat. Nebyly bezbariérové. Původně jsem čekala na bezbariérovou 195, která mě měla zavézt na metro B, abych domů dojela bez přesezení. Čekání mě ale brzy přestalo bavit, a tak jsem pozměnila trasu. Nakonec jsem se dostala na metro C Letňany. Lidé v metru na mě nijak zvlášť nereagovali, někteří raději dělali, že mě nevidí, a dívali se jinam. Po celou dobu mě doprovázeli minimálně tři kamarádi, takže jsem se

cítala normálně. Ale jet s úplně cizím člověkem – dobrovolníkem, bych nechtěla. Asi bych se cítila odstrčená a izolovaná. Při přestupu na Florenci jsme narazili na celkem závažný problém. Jeden z výtahů nefungoval! Kdybych byla opravdu vozíčkářem, musela bych se na metro B dostat nejspíš tramvají, což by znamenalo minimálně další půlhodinu navíc. Proto jsem se rozhodla porušit rozhodnutí, že z vozíku slezu až večer, a sjela jsem na metro B po eskalátorech. Nechtěla jsem zdržovat svůj doprovod takovou zajižďkou.

Cestou domů jsem zkoušela jet bez pomoci asistenta, hrozně mě to bavilo. Když se ale cesta stočila do mírného kopce, měla jsem co dělat, abych se dostala nahoru. Jízda na vozíku bez asistenta je náročná, pomalá a někdy i nemožná.

Nakonec jsem se dostala domů, byt máme naštěstí bezbariérový, takže doma jsem s pohybem na vozíku neměla skoro žádné problémy. Jen jsem se nedostala do koupelny, protože má pro vozík moc úzké dveře.

Po 14 a půl hodinách jsem konečně opustila vozík. Nohy jsem měla ztuhlé a bolela mě záda. Doufám, že se na vozík již nikdy neposadím. Musí být hrozné nemoci chodit a běhat, dělat stejné věci jako vaši kamarádi, být od nich odděleni, lišit se od nich. Neustále být obklopeni lidmi, kteří vás litují nebo vás nepovažují za sobě rovné. A proto obdivuji všechny, kteří se na vozíku musí pohybovat neustále, a i přesto dokážou žít naplno. Nejsem si jistá, zda bych to dokázala i já.

3.4. Občanské sdružení Asistence

Občanské sdružení Asistence bylo založeno v roce 1995. Absolventi Jedličkova ústavu a školy v té době po ukončení studia zůstávali doma a neměli možnost aktivního uplatnění ve společnosti. Asistence pomáhá absolventům Jedličkova ústavu při přechodu ze školy a ústavu do dalšího života. Jejím posláním je hledat s člověkem s tělesným a kombinovaným postižením jeho vlastní cestu jak se zapojit do běžného života.

Cílem služby je umožnit jejím uživatelům, aby mohli žít běžným způsobem života. Zejména aby mohli mít odpovídající pracovní uplatnění, vzdělávat se, vyřídit si osobní věci na úřadu nebo si zajistit stravu, smysluplně trávit volný čas, pečovat o svoji hygienu a podobně (volně dle Asistence, o. s., 2009)³.

Finance neziskových organizací

Peníze na provoz organizace lze získat ze čtyř zdrojů: státních, veřejných, soukromých a z fondů EU.

Organizace může žádat o dotace ministerstvo vnitra, ministerstvo zdravotnictví a ministerstvo práce a sociálních věcí. Peníze získané od státu mohou pokrýt jen 70 % nákladů, zbytek musí organizace získat jinde. Veřejné zdroje poskytují kraje, obce a v případě Prahy magistrát. Získat peníze z fondů EU je poměrně těžké vzhledem k velké konkurenci. A tak se organizace snaží získat co nejvíce sponzorů.

---

³ [Http://www.asistence.org/jedeme.php](http://www.asistence.org/jedeme.php) [online]. 2010 [cit. 2010-11-06]. Asistence o. s. Dostupné z WWW: <www.asistence.org>.

4. Závěr

Svou prací jsem se především snažila zjistit, proč se lidé stávají dobrovolníky. Dále jsem se snažila čtenáři přiblížit dobrovolnickou činnost prostřednictvím vlastních zkušeností a zážitků. Myslím, že se mi tyto předem vytyčené cíle podařilo splnit.

Zpracovala jsem celkem 108 dotazníků poskytnutých občanským sdružením Asistence. Dále jsem uskutečnila šest rozhovorů s dobrovolníky a pět rozhovory s klienty Asistence. Z akcí, kterých jsem se jako dobrovolník účastnila, jsem popsala čtyři. Také jsem popsala dobrovolnickou práci, jak probíhá komunikace mezi dobrovolníkem a Asistencí, co dobrovolnictví obnáší a kdo může být dobrovolníkem.

Původně jsem chtěla zjistit informace o více organizacích, které ve spolupráci s dobrovolníky pomáhají lidem na vozíku, ale nakonec jsem se rozhodla pro zpracování pouze jedné organizace, a to občanského sdružení Asistence. Zpracování je tak podrobnější, než kdybych popisovala více organizací. Práci jsem poskytla Asistenci, o. s.

Tato práce je určena všem, kteří se rádi dozvědí něco nového o dobrovolnictví a o lidech, kteří věnují svůj čas druhým. Cílem práce je Vám, čtenářům, přiblížit dobrovolnictví a zážitky, které jsem během své dobrovolnické činnosti získala. Doufám, že má práce poskytne alespoň někomu z Vás námět k přemýšlení o využití Vašeho volného času.

5. Poděkování

Ráda bych poděkovala všem, kteří mi pomohli při tvorbě této práce, především pak lidem, kteří byli ochotni uskutečnit se mnou rozhovor, a Ing. Martině Částkové, koordinátorce dobrovolníků a praxí v Asistenci, o. s., za poskytnutí mnohých informací a umožnění zpracovat dotazníky Asistence. Dále pak Mgr. Štěpáně Vnoučkové, s kterou jsem měla možnost tuto práci konzultovat.

6. Použité zdroje

BRADNOVÁ H. et al. Encyklopedický slovník. Praha : Odeon, 1993. 1253 s.

Asistence o. s. Jedeme v tom s vámi: za přístupnou MHD. Praha : Asistence, o. s., 2009. 36 s.

ŠVARCOVÁ I. Základy pedagogiky pro učitelské studium. Praha : Vysoká škola chemicko-technologická, 2006.

[Http://www.mvcr.cz/dobrovolnicka-sluzba.aspx](http://www.mvcr.cz/dobrovolnicka-sluzba.aspx) [online]. 2010 [cit. 2010-11-06]. Ministerstvo vnitra České Republiky. Dostupné z WWW: <www.mvcr.cz>.

[Http://www.asistence.org/jedeme.php](http://www.asistence.org/jedeme.php) [online]. 2010 [cit. 2010-11-06]. Asistence o. s. Dostupné z WWW: <www.asistence.org>.

7. Přílohy

Seznam příloh

Ukázka e-mailu – nabídka akce.....	23
Ukázka e-mailu – žádost o dobrovolnictví.....	23
Ukázka e-mailu – bližší informace o klientovi.....	23
7.1. Rozhovory s dobrovolníky z Asistence	25
7.2. Rozhovory s klienty Asistence.....	29
7.3. Vzorový dotazník pro dobrovolníky	31
7.4. Vzorový dotazník pro klienty	32
7.5. Grafy.....	33

Ukázka e-mailu – nabídka akce

„Hezký den přeji!

Auto-Mat pořádá tradiční akci spojenou s cyklojízdou: *Zažít město jinak*, <http://www.auto-mat.cz/2010/07/vyzva-zazit-mesto-jinak-2010>. Za podpory radnice Prahy 2 a pod záštitou paní starostky Černochové se bude akce konat v prostoru ulic Jugoslávská, Rumunská, Londýnská, Americká, Belgická, včetně části Náměstí Míru a Tylova náměstí. V celé této oblasti bude v **sobotu 25. 9. od 10:00 do 20:00** omezena automobilová doprava tak, abychom mohli vytvořit pěší odpočinkovou zónu přátelskou pro chodce, cyklisty a rodiny s dětmi i pro autorská čtení, rukodělné a umělecké dílny, kulturní představení a všelicos jiného... Kavárny a restaurace budou servírovat kávu a občerstvení na chodník.

Je domluveno s lidma z Auto-Matu, že bysme na této akci mohli mít náš stánek, stoleček (co dáme dohromady). Možná i s prodejem trik, ale hlavně tam můžeme informovat o tom, co děláme, rozdávat brožury a podobně.

*Hledají se dobrovolníci pro stánek Asistence. *Oficiálně od 12 hod., případně se můžete přidat i později.*“ (e-mail od koordinátorky dobrovolníků, 17. 9. 2010)

Ukázka e-mailu – žádost o dobrovolnictví

„Ahoj,

Lucka⁴ hledá dobrovolníka, který by s ní chodil 1 x za 14 ve čtvrtek na **Arteterapii **na Florenci (kurz určený pro osoby s DMO, kteří rádi malují, zapojit se může i dobrovolník). Pokaždé se určí téma, na které se maluje, techniku malby si každý zvolí podle sebe, materiál je volně k dispozici. Lucka by kromě pomoci na kroužku potřebovala doprovodit tam i zpět domů... celkem by to bylo asi od 14:15 do 17:15. Lucka se venku pohybuje na mechanickém vozíku, ale na krátké vzdálenosti v místnosti se zvládne pohybovat sama.“ (e-mail od koordinátorky dobrovolníků, 14. 10. 2010)

Ukázka e-mailu – bližší informace o klientovi

„NĚCO O LUCCE¹:

Lucka je mladá a usměvavá dívčina, která ráda a dobře komunikuje. Pohybuje se pomocí elektrického vozíku, má blondřaté delší vlasy a brýle. Dokáže si říct o to, co potřebuje. Dříve zpívala v jedlovské hudební skupině. Lucka je bývalou studentkou Jedličkova ústavu a ráda

---

⁴ Jméno bylo pozměněno.

ho znovu navštěvuje a potkává tu své kamarády.“ (e-mail od koordinátorky dobrovolníků,
16. 11. 2009)

7.1. Rozhovory s dobrovolníky z Asistence

Rozhovor 1

žena, 40–50 let, zaměstnaná

V životě jsou pro mne nejdůležitější děti. Poté, co odrostly a nepotřebovaly už tolik péče jako dřív, jsem se začala cítit trochu prázdná. Proto jsem se stala dobrovolníkem, abych byla někomu užitečná. Myslím, že je správné pomáhat i lidem mimo rodinu.

K práci právě s vozíčkáři jsem se dostala vlastně náhodou. Hledala jsem na internetu různé organizace, které pomáhají lidem okolo. Napsala jsem pár mailů a jako první mi odpověděla organizace Asistence, o. s., která pracuje právě s lidmi na vozíku.

Momentálně jsem práci v Asistenci po dvou letech musela přerušit, ale až budu moci, plánuji v dobrovolnictví pokračovat.

Nikdy nezapomenu na svůj první výlet v roli dobrovolníka. S partou vozíčkářů a dobrovolníků jsme jeli do Berouna za procházkou kolem řeky. Byla jsem v kolektivu nová, a tak jsem se držela zpátky, ale jinak bych celý výlet tlačila trochu dopředu. Neustále se totiž svačilo, chodilo na záchod a do různých občůdků. Říkala jsem si, že takhle žádnou procházku kolem řeky nestihneme... Byl tam s námi i vedoucí dobrovolníků, ten byl ale v klidu, na nikoho nespíchal, naopak všem ochotně vycházel vstříc v jejich nápadech, touhách a potřebách, umožňoval jim je uskutečnit. Daleko jsme se tehdy kolem té řeky nedostali, ale všichni byli veselí a spokojení, výlet se vydařil. Došlo mi, že není důležité, jak daleko dojdeme, ale jestli jsou vozíčkáři spokojení a šťastní. Dělán jim nohy, nejsem tady, abych je organizovala, uvědomila jsem si.

Od výletu jsem už neměla problém, pokud se nestíhalo, co se naplánovalo. Na výlety a jiné akce přece jezdím kvůli nim.

Lidé, kterým jsem pomohla, mi na oplátku dali mnohem víc, než jsem jim dala já. Mám pocit, že jsem toho pro ně tolik neudělala ve srovnání s tím, co jsem od nich dostala.

Dobrovolnictví mi přináší radost a uspokojení, také jsem se naučila komunikovat s hendikepovanými. Myslím, že hodně lidí by chtělo pomoci, ale neví jak nebo se stydí. Ale není se čeho bát.

Rozhovor 2

žena, 18–20 let, studentka

Moje mamka je dobrovolník, takže díky ní mě napadlo stát se jím také. Takže teď jsem něco přes rok dobrovolník. Chci tak pomoci lidem, kteří neměli stejné štěstí jako já (a to že se nenarodili zdraví, nebo měli v životě smůlu a na vozík se dostali později), aby mohli žít normální život se vším všudy. Praha je plná bariér a plná lidí, kteří lidi na vozíku vylučují ze společnosti.

Práci s vozíčkáři jsem si vybrala, protože je snadné jim pomoci. Vždy je někam odvezu a pak je přivezu zase domů. Pomáhat tak může úplně každý. Tito lidé jsou stejní jako my, dobře si uvědomují, co jim schází a o co přicházejí. A tak se snažím, aby přicházeli o co nejmíň.

Dobrovolnická práce je ale občas dost náročná. Já jsem takhle jednou skončila v jednu večer na Chodově. Vezla jsem jednu slečnu domů z koncertu, bylo už pozdě, no a mě ujelo poslední metro. Teď je to už spíš vtipná historka, ale v té chvíli jsem byla našťvaná a bezradná.

Mám dobrý pocit, když někomu umožním vypadnout na chvíli ven, na koncert či na sraz s jeho kamarády.

Myslím, že dobrovolnická práce mě naučila větší trpělivosti. A to nemyslím jenom s lidmi, ale i při čekání na autobus a tak. S vozíkem si užijete hodně čekání. Hodně lidí si myslí, že lidé na vozíku jsou jiní než oni. Ale to není pravda, jsou stejní, mají radost ze stejných věcí, chtějí být začleněni do společnosti, jako každý jiný.

Cítím teď pocit uplatnění, nezbytečnosti, no zkrátka, že jsem tu k něčemu. Snažím se podělit o své štěstí.

Rozhovor 3

žena, 18–20 let, studentka

Dobrovolníkem jsem se stala, abych byla užitečná. Předtím jsem měla zkušenosti s nevidomými, tak jsem chtěla zkusit něco nového, jako pomoc lidem na vozíku.

Dobrovolníkem jsem asi rok a za tu dobu jsem zažila spoustu věcí, většina zážitků ale není moc dobrá. Jednu slečnu jsem musela krmit a lidé okolo na nás hrozně nepříjemně zírali, jindy nám zase nadávali v divadle. Představení totiž muselo být přerušeno, abychom mohly odejít. S vozíkem jsme seděly vlastně na pódiu, slečna, kterou jsem doprovázela, začala mít nějaké problémy, a tak jsem musely odejít. Slečna nemůže mluvit, a tak komunikuje skrz

tabulku s písmeny. Často jsem ale nestihla ani podesáté přečíst větu, co psala, protože do rukou občas dostala křeč. Bylo mi blbě se pořád ptát, co vlastně psala.

Díky dobrovolnické práci jsem se dozvěděla hodně informací o vozičkářích a jejich životě. Také si teď mnohem víc všímám tras, kterými se pohybují, a zjišťuji, kam bych se s vozíkem mohla dostat. Myslím ale, že jinak mě dobrovolnická práce nezměnila.

Dobrovolnictví dělám ráda, přestože je fyzicky náročné, mám z něj ale dobrý pocit, protože lidé, kterým pomůžu, mají radost.

Rozhovor 4

žena, 18–20 let, studentka

Chci pomáhat lidem, kteří to potřebují. Myslím, že právě vozičkáři mezi tyto lidi patří, protože jim moc lidí nepomáhá. Stala jsem se tedy dobrovolníkem a jsem jím od ledna roku 2010.

Myslím, že dobrovolnictví je užitečné, kdyby se například mně něco stalo, také bych chtěla, aby mi někdo pomáhal.

Teprve jako dobrovolník jsem si začala plně uvědomovat bariéry, které vozičkáře omezují, a neohleduplnost lidí vůči vozičkářům. Mám pocit, že většina lidí se o vozičkáře vůbec nezajímá.

Pomoc druhým lidem mi přináší dobrý pocit a setkání s vozičkáři byla zatím vždy příjemná. Bohužel nemám moc času, a tak jsem se zatím zúčastnila jen jednoho doprovodu, který jsem si užila.

Rozhovor 5

muž, 20–30 let, student

Dobrovolníkem právě v Asistenci jsem se stal vlastně náhodou. Hledal jsem organizaci, která pomáhá lidem, kteří si za svou situaci nemohou sami. Chtěl jsem pomáhat, ale ne třeba narkomanům, vězňům apod. Do rukou mi jako první padla brožurka od Asistence. A dopadlo to tak, že jsem dobrovolník už šestým rokem.

Myslím, že nejdůležitější je pozitivní vnímání pomoci. Nejlepší, co dobrovolník na oplátku za svou pomoc může dostat, je ocenění ze strany klienta. Mám dobrý pocit, pokud má klient radost. Díky této odezvě vím, že dobrovolnická práce má smysl.

Dříve jsem vozíčkáře litoval, jako dobrovolník jsem je lépe poznal. Dnes je sice stále trochu lituji, ale vím, že se jejich svět moc neliší od světa mého, a přistupuji k nim jako k sobě rovným. Dalo by se říci, že mají i nějaké výhody, například v psychickém vnímání. Mají radost i z maličkostí.

S vozíčkáři, které jsem měl možnost poznat, mám kamarádský vztah.

Jako dobrovolník jsem se naučil lépe komunikovat s lidmi, a to nemyslím jen s hendikepovanými, ale i s lidmi okolo. Při doprovodech je potřeba zajistit a domluvit spoustu věcí, třeba výtahy, bezbariérové vstupy apod. Dozvěděl jsem se také mnoho informací spojených s vozíčkáři.

Myslím, že dobrovolnická práce mě nijak radikálně nezměnila, vnímám teď ale ještě víc, že v životě nejde jen o peníze.

Rozhovor 6

žena, 20–30 let, studentka

K dobrovolnictví jsem se dostala přes kamaráda. Je dobrovolník, od něj jsem se dozvěděla, že něco takového vůbec existuje. Přišlo mi to zajímavé, a tak jsem se rozhodla, že to zkusím. Dobrovolníkem jsem byla rok, ale pak jsem se zúčastnila asistentského kurzu a stala se asistentem. Peníze se vždycky hodí.

Studuji speciální pedagogiku a chci být učitelkou. Jako dobrovolník či asistent se můžu líp seznámit s prací s hendikepovanými lidmi a zjistit, co ta práce obnáší.

Ze všech setkání, kde jsem byla jako dobrovolník, mám dobrý pocit a i s vozíčkáři mám dobré vztahy, ale myslím, že mě dobrovolnictví nijak nezměnilo ani neovlivnilo.

7.2. Rozhovory s klienty Asistence

Rozhovor 1

muž, 20–30 let

Myslím, že dobrovolníků je všeobecně málo. Dobrovolnictví dělají asi proto, že je to baví. Mají radost, když někomu pomůžou. Nebo mají mezi námi kamarády, kterým chtějí pomoci. Myslím, že nedělají něco špatně, mají dobré zkušenosti.

Rozhovor 2

žena, 20–30 let

Myslím, že dobrovolníků není dost. Otázka ale je, kde je sehnat? Moc lidí to zadarmo dělat nechce. I když peníze asi nejsou hlavním důvodem nedostatku dobrovolníků, protože ani asistentů není nadbytek. Ke mně dochází jen jeden dobrovolník, někdo další by byl dobřej.

Správný dobrovolník by se měl umět vžít do situace člověka na vozíku. Například když chce něco víckrát, nedělá to schválně. Většina lidí na vozíku za své postižení nemůže.

Dobrovolníci musí mít motivaci to dělat a dobrovolnictví pro ně musí být zábava, nesmí to dělat z donucení. Samozřejmě, že dělají nějaké chyby, jsou to přece lidi a ne stroje, ale myslím, že nic závažného. Důležité je, aby si klient s dobrovolníkem domluvil, co má dělat jinak. Často se jim nechce pořád žádat o pomoc, ale dobrovolník by měl říct: jsem tu od toho, abych ti pomohl.

Lidé, co dělají dobrovolnictví, mají v sobě asi nějaký pud, že chtějí pomáhat. Myslí si, že lidí, kteří pomáhají, je málo. Další důvod, proč se lidi stávají dobrovolníky, je možná vlastní zkušenost, pokud mají například známého na vozíku.

Rozhovor 3

muž, 20–30 let

Dobrovolníků bohužel není dost, musel jsem proto přestat navštěvovat jeden kroužek, protože se nenašel nikdo, kdo by mě tam pravidelně doprovázel. Jinak jednou týdně chodím do klubu, kam mě doprovází dobrovolník, a pak někdy do kina.

Dobrovolníci to dělají pro peníze. (Pozn. autora: Na to jsem namítla, že dobrovolníci za svou práci nic nedostávají a dělají to ve své volném čase.) No tak to nevím, je to těžké říct. Často jim podepisuji výkazy, že mě doprovázeli, tak asi proto.

Myslím, že někteří dobrovolníci nejezdí dost opatrně, teď mám nový vozík, a tak bych byl rád, kdyby jezdili opatrněji. Jednou mě jeden dobrovolník dokonce vyklopil.

Rozhovor 4

žena, 30–40 let

Dobrovolníků určitě není dost, mě doprovází skoro jenom asistenti. Dobrovolníci se touto prací zaučují, myslím, že proto dělají lidi dobrovolnictví. Jinak moc chyb nedělají, hlavně by neměli nikoho vyklopit.

Rozhovor 5

muž, 30–40 let

Dobrovolníci mi pomáhají hlavně, když jedu na nějakou kulturní akci, jako například když jdu do kina nebo taky na sport. Myslím, že dobrovolníci nedělají žádné velké chyby.

Dobrovolníky se stávají nejspíš proto, že je to baví a chtějí nové kamarády, které si při dobrovolnictví můžou najít.

7.3. Vzorový dotazník pro dobrovolníky

Dotazník: Motivace dobrovolníků

Pohlaví: žena   muž

Věk: 18–20, 20–30, 30–40, 40–50, 50–60, 60–70, 70–80

Stav: student   pracující   důchodce

---

1. Proč ses stal dobrovolníkem?
2. Rozhodl ses sám, nebo tě někdo oslovil? Kdo?
3. Proč pracuješ zrovna s lidmi pohybujícími se pomocí vozíku?
4. Jak dlouho jsi dobrovolníkem?
5. Jaká je tvá motivace? Proč to děláš?
6. Máš nějaké zážitky, na které nikdy nezapomeneš?
7. Přináší ti tato práce něco? Co?
8. Dala ti tato práce něco do života? Co?
9. Myslíš, že tě práce s lidmi na vozíku nějak změnila?
10. Jaký máš vztah s lidmi na vozíku, které znáš?

7.4. Vzorový dotazník pro klienty

Dotazník: Dobrovolnictví

Pohlaví: žena   muž

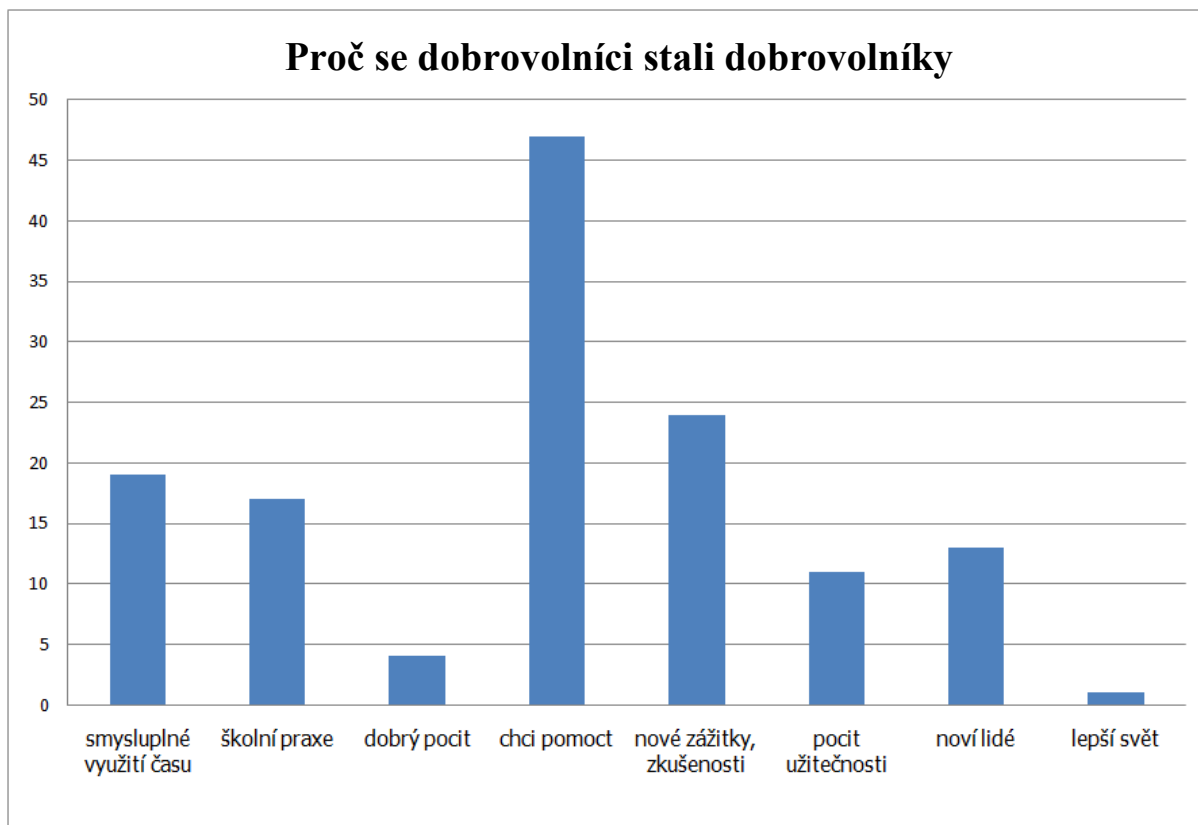
Věk: 18–20, 20–30, 30–40, 40–50, 50–60, 60–70, 70–80

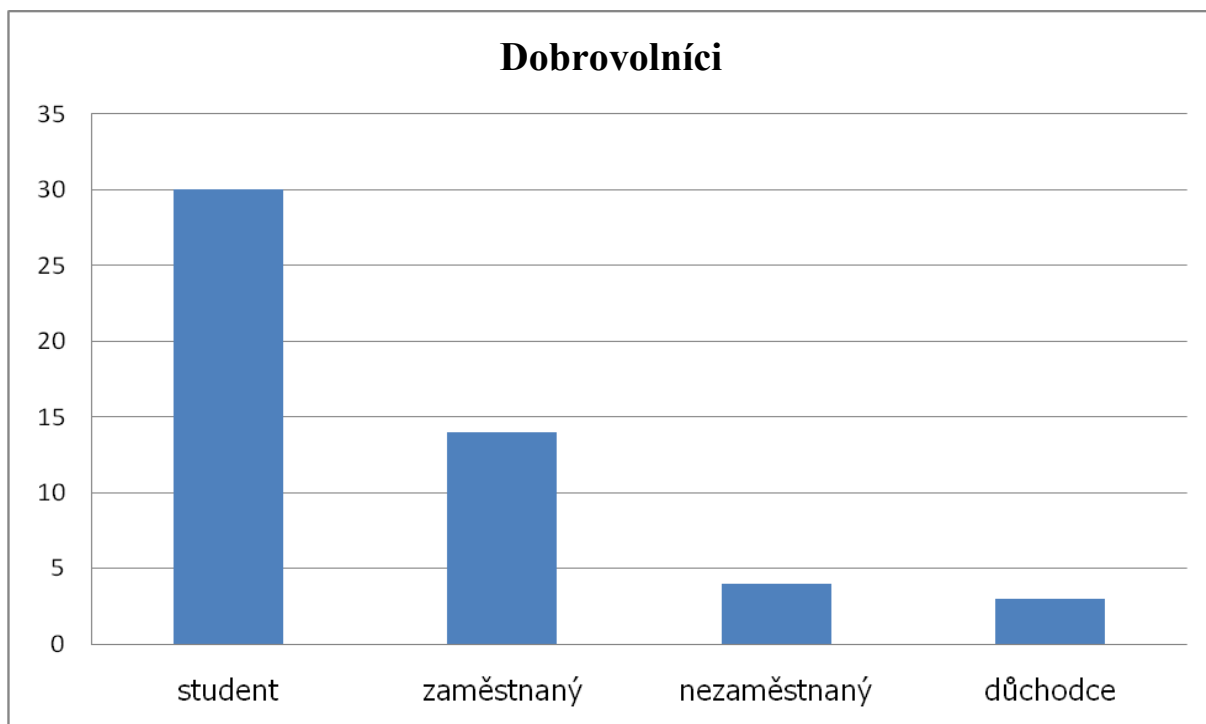
1. Myslíš, že je dost dobrovolníků?
2. Myslíš, že dělají dobrovolníci nějaké chyby? Jaké?
3. Proč se podle tebe dobrovolníci stávají dobrovolníky?
4. Máš nějaké zážitky (spojené s dobrovolníky), na které nikdy nezapomeneš? Jaké?

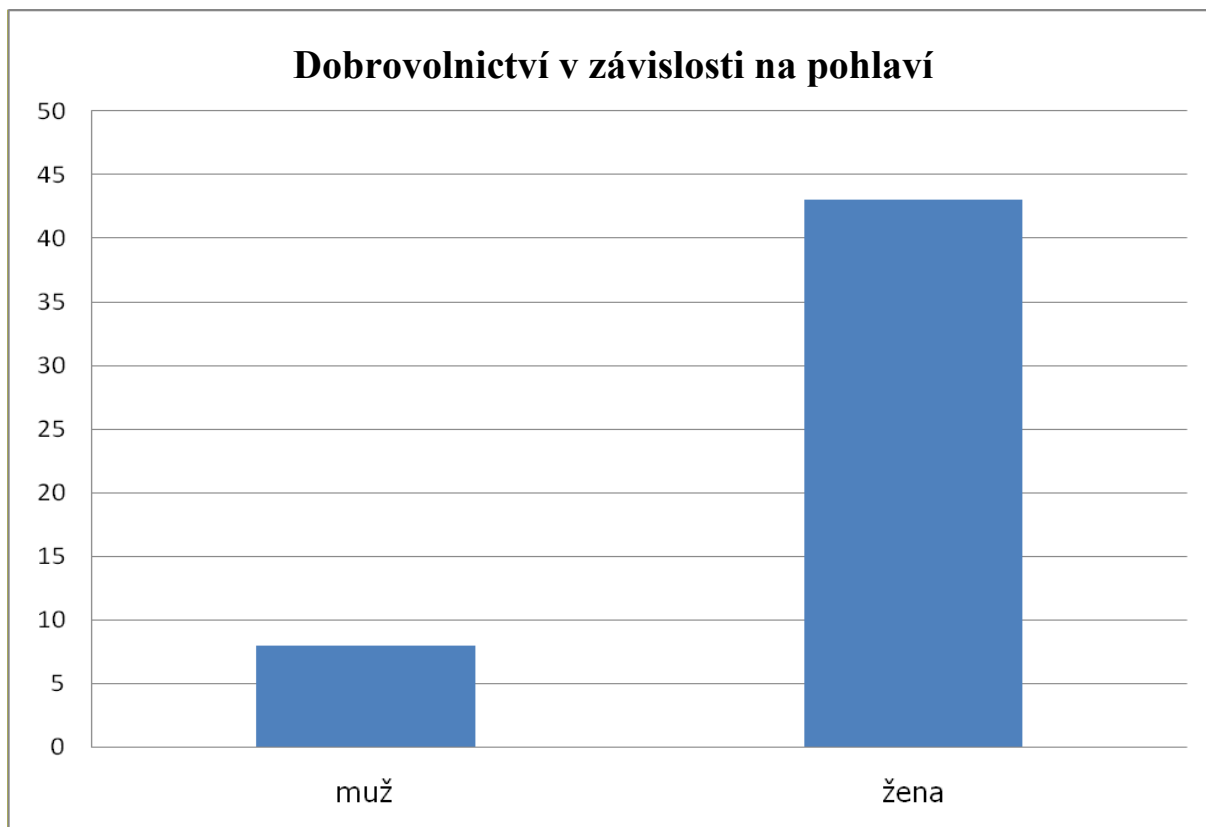
7.5. Grafy

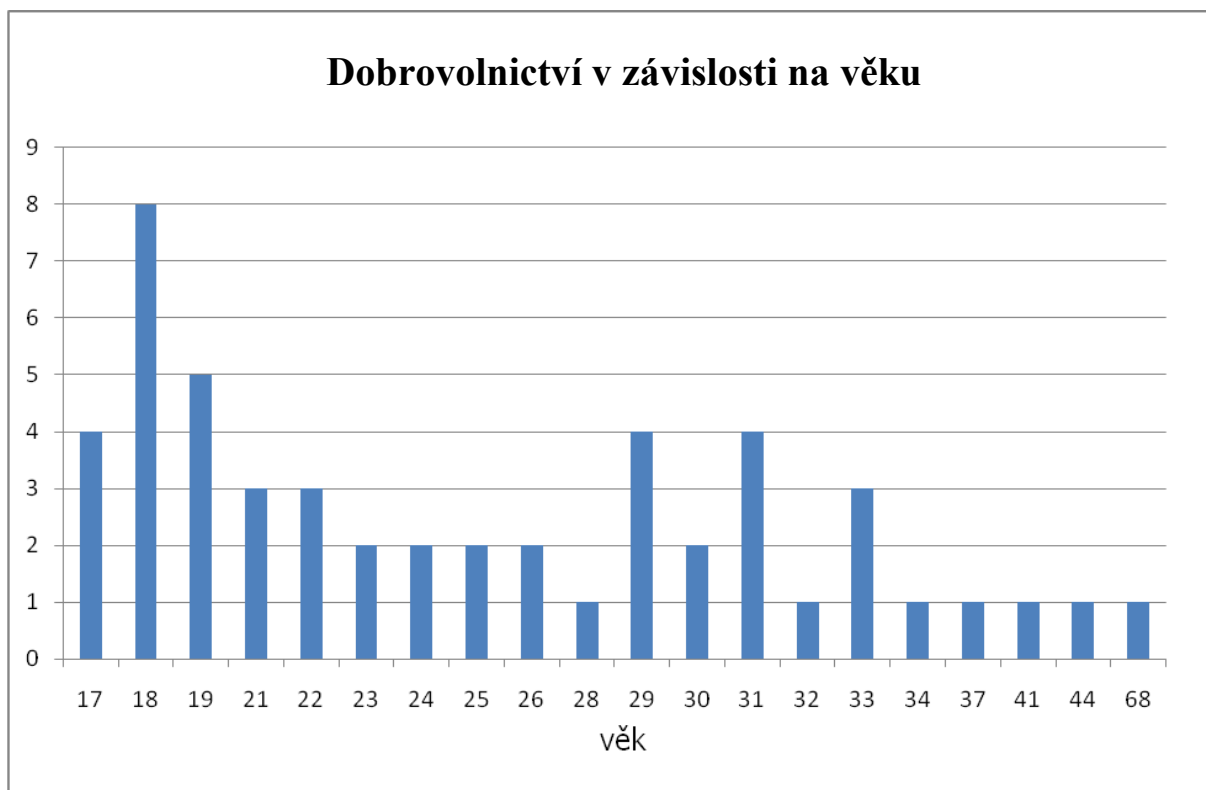
Graf je tvořen aktivními i bývalými dobrovolníky.

Graf je tvořen aktivními i bývalými dobrovolníky.

Graf je tvořen aktivními i bývalými dobrovolníky.

Graf je tvořen pouze aktivními dobrovolníky.